

AJUNTAMENT DE LA VILA DE MASQUEFA

Carrer Major, 93
08783 MASQUEFA (Anoia)

NIF: P0811800B

Tel. 93 772 50 30 Fax: 93 772 53 11
Correu electrònic: masquefa@diba.es
www.masquefa.org

EL TIÓ DE NADAL

La Nit de Nadal, és una de les nits màgiques de l'any. Els més petits esperen amb il·lusió aquesta nit especialment per fer Cagar el Tió. El tió es fa cagar, segons el costum de cada casa, la Nit de Nadal, tradicionalment, després de la Missa del Gall, o el mateix dia de Nadal. I encara, per allò que els més petits van a visitar altres cases de la família, n'hi ha que continuen treballant el dia de Sant Esteve

A diferència d'altres costums i personatges, procedents de cultures d'altres països, dels quals només en coneixem la forma més superficial (arbre de Nadal, Pare Noël, etc), el tió ha conservat tot un ritual tradicional. Fer cagar el tió és una cerimònia domèstica o de petita comunitat (escola, colla d'amics), que consisteix en el cant d'una o més cançons característiques per acabar finalment colpejant el tronc amb força.

Per entendre aquesta tradició, cal considerar que antigament l'arbre era la font i matèria primera per tota mena d'eines (mànecs de destrals, de pales, de martells, bigues per a les cases, pals de paller, bastons per ajudar a caminar, troncs per fer foc i donar escalfor, taules, cadires, armaris, llits, portes, escales....), per tot això calia fer una festa on l'arbre fos el protagonista, una mena de festa de l'arbre, a determinats llocs del món s'engalanaven els avets i d'altres mentre se'l cremava, se'l presentava alhora com a font de joia i alegria, d'on sortien llaminadures, torrons, begudes dolces... que després, durant els dies de Nadal s'anirien consumint.

La festa del "Caga tió" també se la troba a diferents llocs del món amb altres noms, a Euskadi és l'Olentzero-emborra, a l'Aragó rep el nom de Troncada, Toza o Tizón de Navidad, a la Provença li diuen Lou Cacho-fio o Cachofio, a la Bretanya és el Kef Nedelek, a la Normandia el Chouque, a Bessin el Trefoué, a Wstfàlia és el Christbrand, a la Vall d'Aran el Nadau Tidún... . El Tió, Tronca, o Soca de Nadal ja es triava el dia de Santa Llúcia, i durant aquests dies se l'abrigava, se li donava de menjar i de vegades se l'adornava, se'l disfressava i pintava.

Encara podem trobar, als pobles, cases en les quals el tió és un gran tronc que es posa a cremar al foc a terra, uns dies abans de Nadal. A partir d'aquesta forma més primitiva el tió evoluciona: El Tió, es un personatge que sembla una bèstia, que actualment, en la majoria de cases, resideix a la cuina o, sobretot, al menjador i al qual cal donar aliments, els tradicionals eren garrofes i pa sec, ara li posen més coses i aigua, per tal de rebre els seus obsequis. En l'actualitat, aquesta característica d'animal fantàstic es reforça a partir d'afegir al tronc unes potes, aprofitar la forma de la fusta per figurar la cara, posar-hi una llengua i així trobem el tió tal com el coneixem ara d'una manera més estesa i comercial.

D'una forma o altra el tió té un mateix objectiu: oferir regals als de la casa. Regals que han variat amb el temps: primer eren bàsicament dolços, neules, torrons allò que es necessitava per a celebrar la festa; avui hi ha una tendència a fer servir el tió per a fer presents de més envergadura.

**AJUNTAMENT DE LA
VILA DE MASQUEFA**

Carrer Major, 93
08783 MASQUEFA (Anoia)

NIF: P0811800B

Tel. 93 772 50 30 Fax: 93 772 53 11
Correu electrònic: masquefa@diba.es
www.masquefa.org

Resulta ser una festa molt familiar i casolana i a cada llar se l'ha personalitzat i fins i tot es poden trobar diferents cantarelles segons cada contrada.

En el Tomb d'aquest mes hem escollit una versió d'un poble de la comarca de l'Anoia, Santa Margarida de Montbui, per si voleu anar practicant abans de la Nit de Nadal:

“Caga tió,
d'avellanes i torró;
pixa vi blanc
de les festes de Nadal.
Ara venen festes
festes glorioses
menjarem conill
i llebres si en tenim.
Caga tió
si no vols cagar
et donaré un cop de bastó. “

Popular a Santa Margarida de Montbui

BON NADAL I BONES FESTES.

Fonts:

- www.etnocat.org
- www.teranyina.net/nadal

Nota:

- 1) Les dades i dates que s'ofereixen en el Tomb de novembre de 2006, estan fonamentades en les següents fonts documentals i bibliogràfiques publicades que a continuació citem per tal que qualsevol veí les pugui consultar:
 - **Manuel i Altés, Enric; “Entrevista a Àngel Matas” (pàg: 6-7). “Lo Vertader Masquefí”. any III, núm. 17, abril 1990.**
 - **Matas i Fosalba, Àngel; “ Costumari de Masquefa”. Ajuntament de Masquefa. 1994**
 - **Col·lectiu d'Amics de Masquefa; “ Presentació” (pàg: 7-8), del llibre: **Matas i Fosalba, Àngel “ Fets i Gent, històries de la Masquefa d'abans”. A3 editorial, 2001.****
 - **Pérez i Fornés, Xavier; “ Bastons a Masquefa”. Ajuntament de Masquefa. 2003**
 - **Matas i Fosalba, Àngel; “ Memòries de Guerra i Postguerra (1936-1942)”. A3 editorial, 2006**